

**RAZVOJ SVEOBUHVAATNOG OKVIRA
ZA PRAĆENJE INKLUZIVNOG
OBRAZOVANJA U SRBIJI
- prikaz publikacije -
Dr Dragica Pavlović Babić**

Sastanak Mreže podrške inkluzivnom obrazovanju, 22.11.2013.

Razvijanje adekvatnog metodološkog okvira za praćenje IO

Polazne tačke:

- Prikaz trenutnog stanja inkluzivnog obrazovanja u Srbiji i analiza resursa i mehanizama za njegovu implementaciju i unapređivanje
- Pregled dosadašnjih istraživanja u ovoj oblasti počev od usvajanja ZOSOV (2009)
- Pregled međunarodne prakse i mehanizama za praćenje IO (Holandija, Vels, Škotska, Australija, Novi Zeland)...
- ... i komparativna analiza

OKVIR ZA MONITORING IO:

Karakteristike okvira

Karakteristike	Efekti
Za sve nivoje upravljanja - nacionalni, lokalni i školski nivo (mogu i odvojeno)	Prikupljanje/agregiranje informacija od nižih ka višim nivoima i obratno; konzistentno
Razlikuje ulazne, procesne i izlazne indikatore	Lakše zaključivanje, fleksibilna dinamika upotrebe: prvih godina ulazni i procesi, potom izlazni parametri
Inspirisan višestrukim izvorima: struktura i indikatori komparativne analize; oblasti istraživanja IO; mere iz zakonodavnog okvira IO; razgovori	Bogatstvo i obuhvatnost indikatora, višeslojni monitoring, mogućnost pojednostavljenja
Opskrbljen kratkim instrumentima za različite korisnike	Operacionalizovan u bateriju instrumenata
Modeluje razvijen oblik funkcionisanja inkluzivnog obrazovanja	Instrumenti imaju i instruktivnu ulogu, dobar oslonac za samoevaluaciju ili eksternu evaluaciju
Multifunkcionalan	Generisanje informacija za različite potrebe

Nacionalni nivo: Ulazni parametri

1. Institucije za IO:

- Postoji posebna nacionalna institucija/jedinice čiji je glavni zadatak unapredjivanje i praćenje IO

2. Politike, strategije, zakoni uključuju inkluzivno obrazovanje

- Zakonski okvir podržava IO, otklanja barijere, zaokružen je i stabilan

3. Ljudski resursi u obrazovanju reflektuju inkluzivni pristup u obrazovanju

- Politika da obrazovanje/obuka nastavnika uključuje programe za sticanje kompetencija za IO
- Nastavnici/direktori koji vrše diskriminaciju mogu da izgube posao ili licencu
- Postoji sistem asistenata/medijatora za romsku populaciju (broj PA)
- AA za zapošljavanje u oblasti obrazovanja

4. Podrške postoje, regulisani su kriterijumi koji odgovaraju IO

- AA za pristup predškolskom, srednjoškolskom i visokom obrazovanju i domovima za učenike i studente

5. Finansiranje namenjeno za IO /Navesti %GDPa i % planiranog budžeta prosvete

6. Projekti:

- Inkluzivno obrazovanje je uključeno kao prioritet u dokumenta na osnovu kojih se pribavljaju donacije

7. Nacionalni sistem prikupljanja podataka obuvata IO i godišnji izveštaji

- Ažurira se redovno, uključuje IO podatke

Nacionalni nivo: Procesni parametri

1. Institucije za IO:

- Uspešno funkcionišu, imaju izveštaje, website, aktivno saradjuju sa drugim jedinicama

2. Politike, strategije, zakoni

- Politike-strategije se primenjuju i periodično se revidiraju, praktičari znaju za njih

3. Ljudski resursi u obrazovanju reflektuju inkluzivni pristup obrazovanju

- Postoji trag o tome da je nacionalni organ reagovao ako program za IO nije uključen ili nije blagovremeno uključen
- Broj žalbi na diskriminaciju : broj gubitka posla/licence (administrativni podatak pribaviti od inspekcije)

4. Podrške postoje, funkcionišu

- Postoji trag reagovanja sa nacionalnog nivoa u slučajevima nepoštovanja AA

5. Finansije:

- Razradjeni su transparentni mehanizmi pristupanja budžetskim sredstvima

6. Projekti:

- Projekti funkcionišu, ne postoje zastoji veći nego sa drugim projektima

7. Podaci i izveštavanje:

- Nacionalni nivo je aktivan u traženju podataka od nižih nivoa
- Istraživačke organizacije imaju pristup desagregisanim podacima na zahtev
- Podaci se koriste za unapređenje sistema

8. Osiguranje kvaliteta

- Sprovodi se samovrednovanje škola uključujući IO
- Sprovodi se spoljašnje vrednovanje škola uključujući IO, Postoje godišnji izveštajio tome, IO je posebno poglavlje u njima

Nacionalni nivo: Izlazni parametri

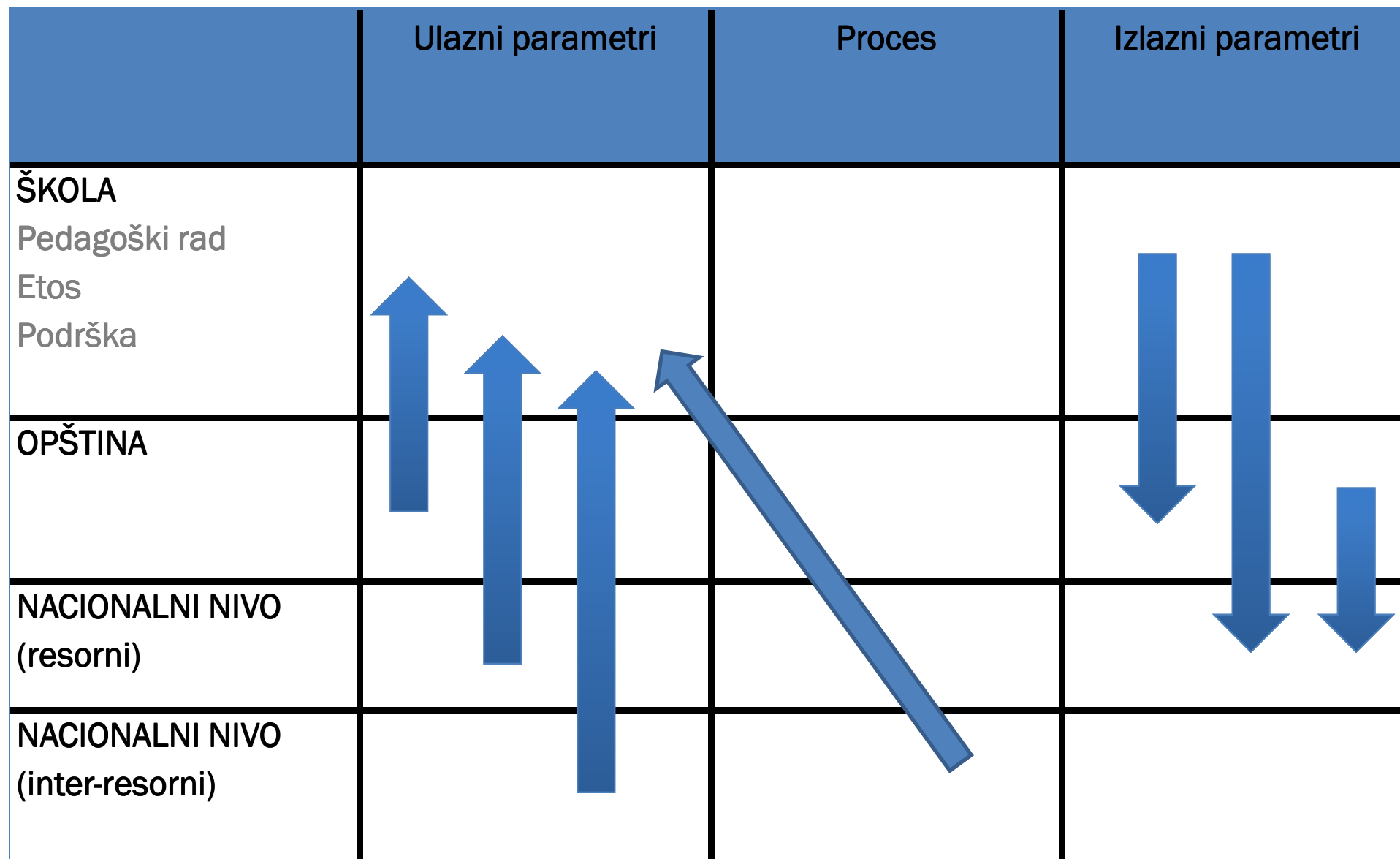
Indikatori u 2 kategorije:

- Raste nivo i smanjuju se dispariteti u akademskim postignućima (apsentizam, osipanje, stopa upisa na više nivoe, školska postignuća, postignuća na nacionalnim testiranjima i ispitima)
- Dispariteti u pogledu dobrobiti deteta i socijalne kompetentnosti ne postoje

Koristi se procenat dece iz različitih grupa po OECD kategorijama u odnosu na svu decu, po nivoima obrazovanja.

OKVIR ZA MONITORING IO:

Arhitektura okvira

Školski nivo - oblasti

A. Karakteristike pedagoškog rada

B. Školski etos

V. Podrška inkluzivnosti obrazovanja

ŠKOLSKI NIVO

A: Karakteristike pedagoškog rada

1. Upisna politika i procedure
2. Kvalitet nastave
3. Praćenje akademskog napredovanja učenika
4. Visoka očekivanja i motivisanje učenika
5. Kvalitet tranzicije
6. Apsentizam
7. Socijalna integracija, zadovoljstvo i dobrobit učenika
8. Osiguranje kvaliteta

ŠKOLSKI NIVO

B: Školski etos

1. Bezbednost školskog okruženja
2. Antidiskriminacija
3. Uključenost učenika u život škole
4. Uključenost i podrška roditeljima
5. Rukovođenje školom
6. Proaktivnost škole
7. Školska inkluzivna politika

ŠKOLSKI NIVO

B: Školski etos

	Parametri	Š	SS	N	R	U	UP	OPS
1.	Bezbednost školskog okruženja	x		x	x	x		
2.	Antidiskriminacija	x		x	x	x		x
3.	Uključenost učenika u život škole	x				x	x	
4.	Uključenost i podrška roditeljima	x			x			
5.	Rukovođenje školom	x						
6.	Proaktivnost škole	x						
7.	Školska inkluzivna politika	x	x					

ŠKOLSKI NIVO

C: Podrška inkluzivnosti obrazovanja

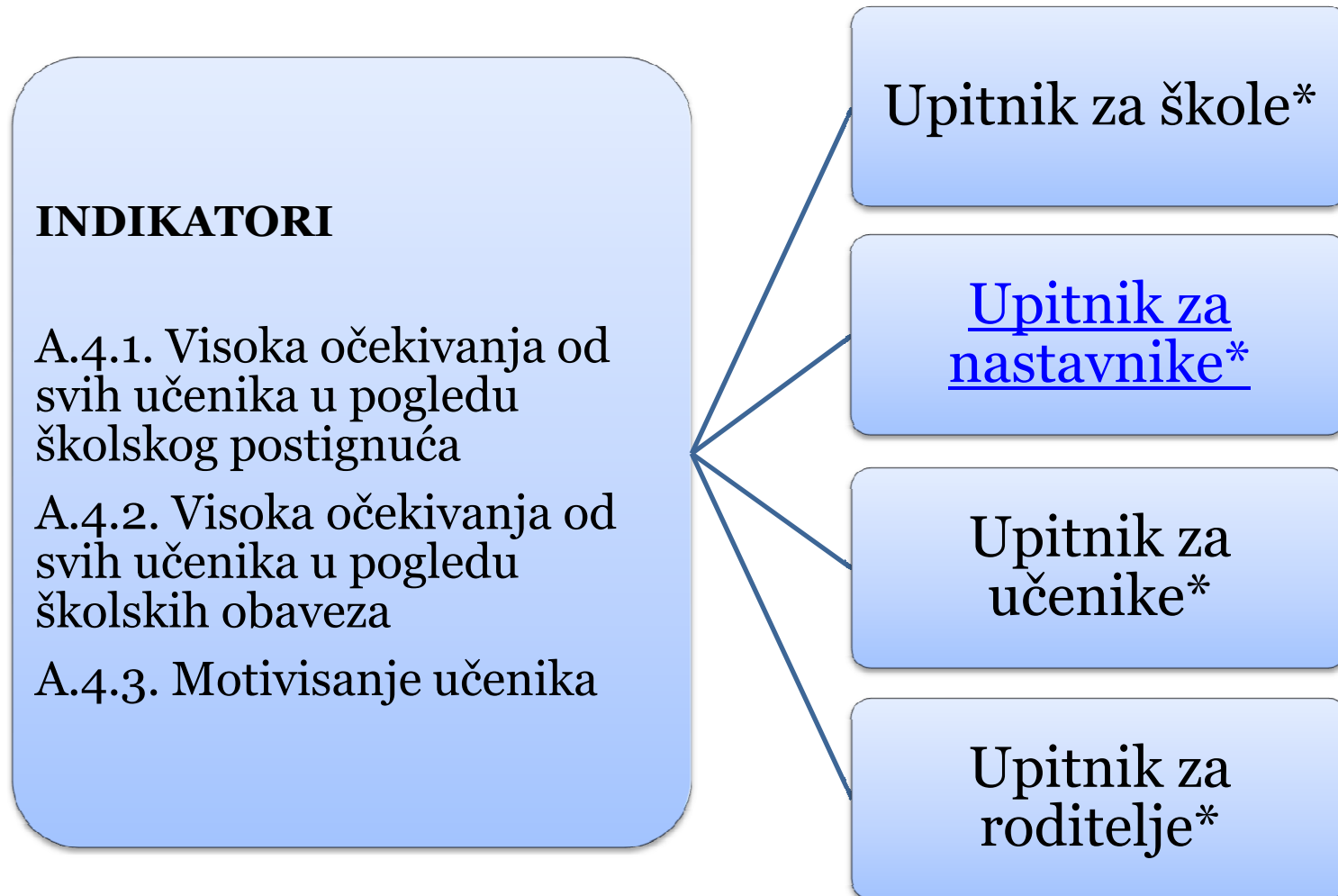
1. Fizička i materijalna podrška
2. Dodatna i dopunska nastava
3. Izrada i realizacija individualnog obrazovnog plana
4. Pedagoški asistenti
5. Podrška nastavnicima
6. Saradnja škole sa drugim institucijama
7. Finansije

Upotreba okvira: ilustracija

- Da li Srbija napreduje u pogledu IO?
- Da li opština A zaostaje u pogledu IO za drugim opštinama koje imaju slične karakteristike?
- Da li je opravdana mera uvođenja pedagoških asistenata ?

HVALA NA PAŽNJI!

A.4. Visoka očekivanja i motivisanje učenika

*Četvorostepene skale procene i pitanja otvorenog tipa.

A.4. Visoka očekivanja i motivisanje učenika

- Princip koji podiže postignuća dece iz osetljivih grupa
- Koncept koji se koristi u drugim inkluzivnim obrazovnim sistemima
- Samoispunjujuće proročanstvo

